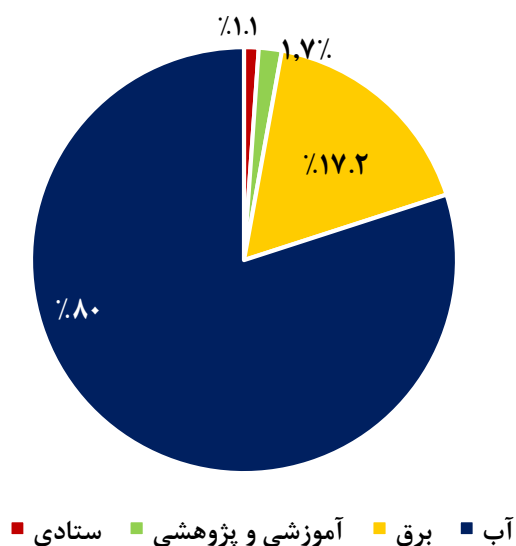

نقش پررنگ بودجه شرکت‌های دولتی در اداره صنعت برق

تحلیل موارد مرتبط با تولید برق در لایحه بودجه ۱۴۰۲ (شماره ۲)

بررسی بودجه وزارت نیرو در لایحه بودجه ۱۴۰۲ نشان می‌دهد بودجه این وزارت خانه در ردیف‌های هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برابر ۲۹۳ هزار میلیارد ریال است که نسبت به لایحه سال ۱۴۰۱ به میزان ۳۰ درصد افزایش پیدا کرده است. لازم به ذکر است کاهش بودجه هزینه‌ای وزارت نیرو نسبت به لایحه ۱۴۰۱ به دلیل حذف ارقام تبصره ۱۴ در بخش هزینه‌ای از ردیف وزارت نیرو در جدول بودجه دستگاه‌های اجرایی لایحه ۱۴۰۲ است. همچنین سهم مصارف بودجه عمومی وزارت نیرو از مصارف بودجه عمومی دولت ۱,۳۵ درصد است. نمودار زیر سهم بخش‌های مختلف وزارت نیرو از بودجه عمومی این وزارت خانه را نشان می‌دهد.

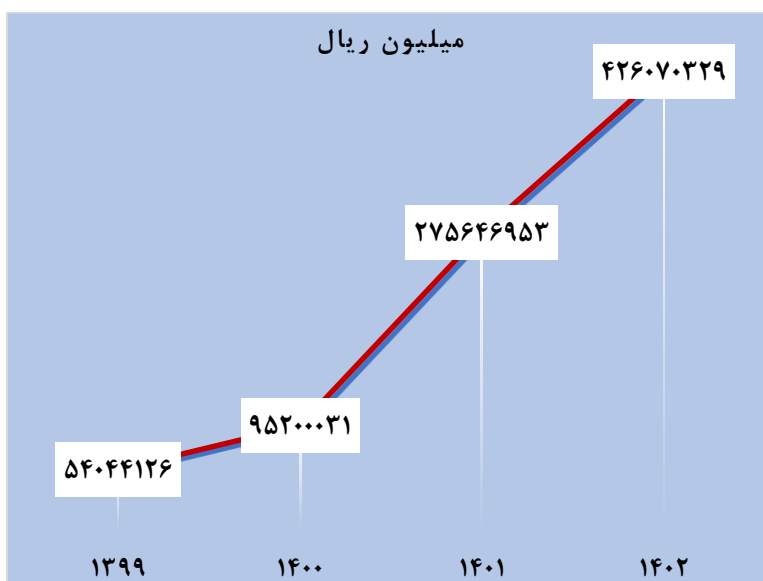

منبع: لایحه بودجه ۱۴۰۲ (پیوست ۳)

همان‌گونه که مشاهده می‌شود سهم بخش برق از بودجه عمومی وزارت نیرو اندک و نزدیک به ۱۷ درصد است که کاهش نسبت به سال گذشته نشان می‌دهد. این مساله اهمیت بررسی بودجه شرکت‌های دولتی را در صنعت برق به منظور درک فضای مالی این صنعت نشان می‌دهد. بودجه شرکت‌های دولتی هر ساله در پیوست ۳ لایحه بودجه تهیه، تنظیم و تقدیم مجلس می‌شود و در حالی که احکام بودجه در مجلس بررسی می‌شوند، این پیوست فرصت بررسی کمتری می‌یابد و به نوعی صرفاً برای اطلاع ارائه می‌گردد.

نگاهی به آمار و ارقام شرکت توانیر در بخش بودجه شرکت‌های دولتی نشان می‌دهد ۹۰ درصد منابع سرمایه‌ای توانیر در لایحه ۱۴۰۲ به عنوان سایر دریافت‌ها طبقه بندی شده است. سهم دارایی‌های جاری در سه سال گذشته ۲۵ درصد کاهش نشان می‌دهد. جدول و نمودار زیر مجموع منابع حساب‌های سرمایه‌ای توانیر را از سال ۱۳۹۹ نشان می‌دهند.

سال	مجموع منابع حساب‌های سرمایه‌ای توانیر (میلیون ریال)
۱۳۹۹	۵۴۰۴۴۱۲۶
۱۴۰۰	۹۵۲۰۰۰۳۱
۱۴۰۱	۲۷۵۶۴۶۹۵۳
لایحه ۱۴۰۲	۴۲۶۰۷۰۳۲۹

منبع: لایحه بودجه ۱۴۰۲ (پیوست ۳)

برآورد منابع سرمایه‌ای توانیر از ۵,۴ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۹ به ۴۲,۶ هزار میلیارد تومان در لایحه ۱۴۰۲ رسیده است. به عبارت دیگر نزدیک به ۸ برابر شده است. درآمدهای جاری توانیر در لایحه ۱۴۰۲، بالغ بر ۲۵ هزار میلیارد تومان برآورد شده است.

در ماده (۳) قانون مانع زدایی از توسعه صنعت برق تکلیف شده است منابع حاصل از فروش برق مصرفی مشترکان صنعتی در بودجه‌های سنواتی به حساب شرکت مادر تخصصی توانیر نزد خزانه داری کل کشور واریز شود و بابت هزینه‌های تولید و تامین برق، حمایت از توسعه فناوری‌های مورد نیاز صنعت برق و طرح‌های بهینه سازی و اصلاح مصرف انرژی و اتمام طرح‌های نیمه تمام صنعت برق با اولویت نوسازی شبکه فرسوده انتقال برق به صورت ۱۰۰٪ اختصاص یابد.

در لایحه بودجه ۱۴۰۲ برآورد سقف منابع از محل فروش انرژی برق به صنایع و موارد خرج کرد منابع حاصل شده، از تبصره ۱۵ حذف شده است. از سوی دیگر بررسی بودجه شرکت توانیر نشان می‌دهد برآورد درآمدهای جاری توانیر از ۱۳ هزار میلیارد تومان در سال ۱۴۰۰ به ۲۵,۵ هزار میلیارد تومان در سال ۱۴۰۲ رسیده است. همچنین همان‌گونه که ذکر شد برآورد منابع سرمایه‌ای توانیر از ۵,۴ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۹ به ۴۲,۶ هزار میلیارد تومان در لایحه بودجه ۱۴۰۲ رسیده است.

با توجه به این‌که شیوه‌های نظارت عمومی بر بودجه شرکت‌های دولتی به مراتب ضعیف‌تر از شیوه‌های نظارت بر احکام بودجه است و عملاً تنها راه آگاهی از مصارف صورت گرفته در قبال منابع شرکت‌های دولتی دسترسی به صورت‌های مالی آنها است و نیز با توجه به اهمیت شفاف شدن منابع و مصارف صنعت برق برای تحقق مفاد قانون مانع زدایی از توسعه صنعت برق، پیشنهاد می‌شود به روال سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱، سقف منابع حاصل از اجرای ماده (۳) قانون مانع زدایی از توسعه صنعت برق در تبصره (۱۵) مشخص شده و مصارف آن نیز تعریف شود.